

Jancsó Miklós levelei Muharay Elemérhez

1.

Kolozsvár, 1944. június 12.

IX. Erdélyi Cserkészkerület Parancsnoksága
Kolozsvár, Király utca 3. Telefon: 21-24.
Dr. J/8 Szám
1944
Ngs.

Muharay Elemér úrnak,
Kolozsvár, 1944 évi június hó 12. n.

Budapest.

Kedves Elemérbá,
régem tartoztam már ezzel a levéllel.

Mikor Pesten magamra vállaltam a Játékszín Szövetkezet létrehozását, nem gondoltam, hogy törököt fogtam azzal. Mert, ha el is akarnék szabadulni gondolatától, nem tudok. A lehetőségek szépsége foglyul ejt. — Márpedig nagy fába vágta a fejszét, aki gazdasági téren semmiből akar szervezetet létrehozni. S engem a rettentő fa megijesztett, hátha rámdől. Az ijedelem jogossága annál kétségtelenebb, mennél jobban közeleg a katonai bevonulás ideje. Mert talán a jövő hó végén, amint hírlik, elvisznek. Nem vállalhattam tehát a felelősséget azért, hogy egy csírázó vállalkozást rombadöntsek, azzal t. i., hogy megalakítom s azonnal elhagyom.

Indokolt volt tehát, hogy más lehetőségeket keressek. Amikor a Játékszín Szövetkezet megalapításának vágyát kifejeztem, többek azonnal azt ajánlották, hogy egy már meglevő szervezetet próbáljak megnyerni, esetleg megszállni, elfoglalni. Persze csakis gazdasági szervezet jöhetett számításba. Mert társadalmi vagy egyéb egyesülettől való függés esetén a népi színjátszás ügye cseberből-vederbe kerül.

Kolozsvárt szépen működik a Méhkas Diákszövetkezet. S ellentétben minden, esetleg hirtelen felmerülő képzettel, valóban egyetemista diákok vezetik. Igazgatóságának jórésze közülük verbuválódik. Könyvkiadó osztálya most szerveződik, a képzőművészeti osztály Pünkösdkor rendezte első tárlatát. Tiszta nyeresége kb. 50 ezer pengő volt az idén s ha jól sejtem, azt mind tartalékolták.

A Méhkasnál tájékoztam. Két igazgatóját nem volt nehéz megnyerni a gondolatnak. Sőt Lőrinczi Laci már azt is kezdi sajnálni, hogy mért nem előbb került elő a dolog, mert akkor a könyvkiadó osztály élére Elemér-bát hívták volna meg. Mindenesetre azonban a játékszín osztály felállítása lehetséges lenne, ha Elemérbá ehhez hozzájárulna, erkölcsileg támogatná. Azonfelül a széleskörű tagtoborzást sem ellenezné. A Szövetkezet jellege most elsősorban diák lenne, később, mint a Játékszín Szövetkezet tervezete mondja, kiterjeszkedne falura is. Először azonban az egész gondolat gyökeret kell eresszen.

Szeretném, ha közölné minderről a véleményét és azt, hogy nevében milyen keretek közt járhatok el. Jó lenne, ha meglátogathatna minket Kolozsváron.

A napokban megindult egy másirányú akció is, azt hiszem erről már tájékoztatta Elemérbát Csió.

Jablánczy Lacival többször összejövünk.

A Helikon új számában megjelent Csió ismertetése a Magyar Játékszínről, nem tudom, látta-e már Elemérbá?

levelét várva küldi üdvözlését
Jancsó Miklós

N. B. Vajon kapok-e valaha
500 P.-t a Levente Műsorközponttól?

Szfvár
46. okt. 13.

Kedves Elemér Bátyám!

A dolgok valahol összefüggnek egymással. A 13-as nemcsak szám, hanem sötét vagy vidámjele a Sorsnak. Ha másnak nem, nekem bizonyosan. Például épp ma egy éve indultunk haza Leningrádból; aztán ma 13-án tudtam meg, hogy ezentúl úgy viselkedhetek, mint az egészséges emberek szoktak. Meggyógyultam. Pedig valószínűleg, már Elemér Bá is, mint sok más ismerősöm, eltemetett. De, még nem földeltek el, aminek biztos nyoma ez a pár csapongó sor.

Keveset járhattam ugyan mostanában a világban, de azt már látom: pályát kell változtatnom. No, nem azért, mintha a jogtudománytól való eredendő undorodásom most ért volna akuttá. Nem. A körülmények kényszerítenek rá. Az ügyvédek maguk lótnak-futnak, a jövedelmet is maguk teszik zsebre. Vájlék egészségükre!

A pályaválasztás, gondolom Elemér Bá is nagyon jól tudja, manapság: pártválasztás. Erről akarok beszélni. Sorra veszem az itteni lehetőségeket, magam okulására, de azért is, hogy Elemér Bá-nak szállítsak-összeállítsak, amolyan helyzetképfélet. Tán nem lesz haszontalan.

Lássuk csak... Kik és mik oszlopai a hosszú nevű „többségi” pártnak? Merem állítani, anélkül, hogy rágalmazni akarnék, azok, akiket az elmúlt rezsimek alatt is a világ kerékkötői közé lehetett számítani. A kisgazdapárt ún. harcoss elemei — tizet teszek egy ellen — 10—15 évvel ezelőtt bizonyosan Grieger Miklóst és a „kis Ottót” éljenezték volna. (S ma tán nem szeretnék?!)... A Szoc. Dem-ek az „egyedüli komoly” párt, a közvélemény azon részének megítélése szerint, amelyik rész a hintát a politikával szokta összecserélni. Ezek jelszava: „Üsse a kő, legyünk hát baloldaliak, de ne olyan nagyon!”... Kommunista, azt hiszem, kevés van. Ha tag nem is, de *magatartás*. Az intelligenciának szinte csak a könyöklő rétege, a munkásoknak pedig... nos a munkásoknak nem tudom melyik része tartozik közéjük. ... A Parasztpárt kicsi. Hónapokkal ezelőtt arra hivatkoztak, hogy zsidómentes. Akkor, az infláció idején kirívó Joint-segélyezés idején, talán aktuális volt, de ma... A parasztok a vetőmagért, meg a nehéztési munkás pótzjegyért jártak oda. Egyedül ők az okosok.

Ezek közül kell választanom. ... Igen, de mik legyenek nézőpontjaim? Elviek, eszmeiek-e? Mondjuk: igen. S ez esetben nem vitás, hogy a politikai szocializmus az, ahová csatlakoznom kell. Mert az ügyis, nélkülem is, lehengerli ellenfeleit, ha csak valami katasztrófa — mondjuk a plutóniummá hasadó urán — meg nem akadályozza ebben. Tehát: vagy szoc.dem., vagy kommunista. „Ez a kérdés, válasszatok!” Ha következetes akarnék maradni, kommunista lennék, mert elég sok jelét látom annak, hogy az emberi élet fejlődését biztosítani tudják. A szoc.dem.-ek itt, Fehérvárt hirdették „svéd mintájú szocializmusa” olyan, mint a svédkesztyű: nyúlik. A kommunisták pártfegyelme azonban, nagy sajnálatomra, egyáltalán nem méltányolja az olyanféle szabadszájú embereket, mint én is. ... Igen, talán a Parasztpárt. Ott tán’ ki lehet élni minden kritícista hajlandóságot. Hiszen vezéreit a bátor szókimondás tette nagygyá az elmúlt időkben... De alighanem távol esett az alma a fájától. Kicsi dolog, mégis többet mutat, mint kellene: bármikor mehetek el a nyitott parasztpárti ablakok alatt, nappal vagy éjjel, délidőn, vagy uzsonnakor, messzehangzik kopott zongorájukból: „...Stux úr,-micsinál-maga-rossz-...” Ilyenténformán könnyen lehet, hogy mint parasztpárti pillér, én is odaidomulnék: zenés összeröffenésekkor zajosan járnám a parasztpárti szvinget.

Félre azonban eszmei megfontolásokkal! Az a kérdés, melyik mit tud adni. — Kisgazdapárt? Jobb nem is beszélni róla! Csupán egyetlen kifejezéssel tudnám illetni. ... Parasztpárt? Kicsi és halk szavú, — nem számít. ... Szoc.dem.-eknek több a hívük, mint a kenyérük. Tehát minden bizonnyal [...] kommunista leszek.

De jaj, nagyon kell reszketnem! ... A bátyám kommunista, de ezt — úgy lát-szik — nem tudja mindenki, mert a múltkorjában mesélte a felesége, hogy össze-akadván az utcán valami ismerős fehérréppel, megtárgyalták, mint szokás a piaci híreket és a politikát. Az ismerős lehalkította hangját s elstutogta, hogy tudomása szerint közel az idő, mikor jólismert kommunisták házánál megjelenik majd két-három vállas úr s a jólismert kommunista volt — nincs.

Ha ismeretlen holttestet szállítanak be a morgue-ba, nézzék meg Elemér bá' hátha én vagyok.

Sajnos, végére értem papiromnak s így majd csak legközelebb tudok beszámolni a fehérvári Hagyománymívelő Frontról.

Üdvözetét küldi
Jancsó Miklós

Király Ernő
Elemér bá' körül
legyeskedik?

3

Kedves Elemér Bátyám!

Csütörtökön, 24-én kaptam meg lapját. Szándékomban állott minden külön értesítés helyett postafordultával — mint invitáló sorai mondják — felutazni. Azaz hétfőn. (A posta ugyanis 3 nap alatt fordul!) Megakadályozott azonban ebben két ok. Az egyik a lényegtelenebbik. Utóvégre vannak a forintnak olyan lelőhelyei is, amik számomra sem hozzáférhetetlenek: ezért lényegtelen az első ok. A második a súlyosabb. Anyám meglehetősen komoly beteg s így egyelőre őrzöm az ágyát. — Ennek ellenére a következő hétfőn, ami már novemberbe esik, bizonyosan meglát majd Pest városa. Arra kérem azonban Elemér bát, hogy amennyiben nem ütközik nehézségbe, biztosítson számomra valahol szállást, mert hiszen én hálnék az ég alatt is (eleget tettem effélet fogságomban), de nem a tudóm. Az még renitenskedne.

Azt írja Elemér bá, hogy a munka sürgősen meg kell induljon. Nos, fehérvári viszonylatban állíthatom: bizony mihamarább pozitív útmutatással kell ellátni azokat, akik a népi művelődés apostolainak hiszik magukat. *Élménnyé* mélyíteni a pa-píron szerzett ismereteket! Ellen esetben a népi kultúra — t. i. a továbbfejlesztés-alatti népi kultúra — már szólamnál is kevesebbet fog jelenteni. Harcos, rátermett és hozzáértő propagálókra lenne szükség. A Muharay-együttes sajnos nem juthat el az ország minden sarkába, már pedig csak az ilyen, vagy ehhez hasonló társaság tud döntő irányítást adni.

Nem tudom milyen gondolatokat forgat fejében Elemér bá és milyen lehetősé-gekkel számol. Jómagam úgy vélem, a Muharay-csoport két úton haladhat: *vagy* a minőségi fejlődést tekinti céljának, azaz drámai Mont Blancra törekszik, *vagy* a népi művelődés alapvető elemeit népszerűsíti. (Mégsem gondolom jól: nincs itt vagy-lagos ellentét. A kettő igen ügyesen megfér egymással.) Az általános — a vidéki — szükséglet az utóbbit, a pesti, könnyen lehet, hogy az első invokálja.

Az, hogy az együttes — mint Elemér bá sorai mondják, némi állami pénzmag-hoz jutott, talán kényelmes megoldást, pénzügyi biztonságot tesz lehetővé. Szerin-tem azonban, mindennél többet ér a függetlenség és a gazdasági önrendelkezés. Ezt Elemér bá nálamnál is jobban tudhatja, hiszen elég szomorú tapasztalatai lehettek a Kalot és a Levente Művészközpontban. — Vajon mennyire aktuális még a Játék-szín-Szövetkezet?

Tán emlékszik még Elemér bá, legutóbbi levelemre: keserves politikai tallózá-somra. Azóta jobban leereszkedtem a pártszervezetek és pártemberek mélységeibe.

Különös típusokkal találkoztam. A Nagy-Brehm minden bizonnyal a HÜLLŐK cím-
szó alatt tárgyazza őket! — Tisztelet a kivételnek!
Béres Ferit és az
ismerősöket köszöntöm!

Tisztelettel üdvözlí a
közeli viszontlátásig
Jancsó Miklós

Szfvár
1946. okt. 27.

U. i. Mint most értesülök anyámnak — ne adj Isten — rákja van s ezért alig-
hanem Pestre megyünk! Fehérvárt nem lehet kezelni.

4.

Szfvár
946. XI. 2.

Kedves Elemér Bátyám!

Eldől: nem mehetek Budapestre.

Fekszem (aminek ceruzával rótt soraim is bizonyítéka). A lázmérő tegnap 37.9-et mutatott... Hónapok szívós ápolgatásával újraépített egészség-váram összeomlott. A tegnapelőtti pest-budai kirándulás, jobbanmondva az a heringes hordó, amit a BART Fehérvár-Bpesti viszonylatban autóbussznak nevez, az rúgta oldalba. Most kezdhetek mindent előről... Azt hiszem a tudómnak vége. S alighanem nekem magamnak is.

Annak a tartománynak határán, honnan nem tér meg az utazó, ünnepi gondolatokkal telítődik a fejem. Ezek azonban biztosan nem érdeklik Elemérbát, így hát praktikusabbakat veszek elő.

Ha azt a szerepet, amit nekem szánt betölthettem volna, ma a következőket szorgalmaznám:

1) *Mondassék ki a Népi Játékegyüttesek Központi Kollégiuma* (helyesen használom a céget?) *azonnali megalakulása. Választassék 3—5 tagból álló direktórium* (ideiglenes), *mely legrövidebb időn belül elkészíti és a belügyminiszterrel jóváhagyatja az alapszabályokat.*

2) Az adminisztráció és a gazdasági nyilvántartás megszervezése.

3) A Játékszín-Szövetkezet nyelvbeütésének előkészületei, amik állanak:

a) gazdasági császármetszésekéből (Tildy Zoltán akciójának realizálása). (Ehhez mielőbb szükséges a Né-Já-Kö-Ko nevének használata, — mert senki sem szeret apátlan-anyátlan lelencet adoptálni. Szükséges továbbá postatakarékpénztári csekk-számla nyitása.)

b) propaganda tevékenységből. (Ide tartozna többek között az „Ifjúságunk a hagyományművelés szolgálatában” feltámasztása.)

*

Ezek s ezenfelül még más feladatok most már másra maradnak, mert ha el nem hányom a fogam, akkor is jó pár hét beletelik, míg megint azt nem hallom, mint legutóbb: „Gratulálok, meggyógyult!” Sürgősen keressen Elemér bá valakit, aki saját ideális optimizmusát és Béres Feri ősenergiáját a valóság rendszeres épületébe vakolja. (Azaz magyarul vagy méginkább: emberi módon szólva: sárbarántja. A gyakorlati elme mindig ezt teszi!)

Engedje meg Elemér bá, hogy még a következő ötletek közlésével terheljem. — *A kollégium berendezését (ágyak stb.) a nagyvállalatok munkásai ajándékozzák! (Természetesen ez a kapitalisták pénzhozzájárulásán kívüli ajándék.) A munkáspártok bizonyosan örömmel kapnának az alkalmon, hogy ezzel mutassák meg a habozó*

tömegnek: mekkora kultúrtényezők. — Más. Szükségesnek tartanám, hogy Elemér bá személyes híveiből s népi tudóstojásokból gárdát toborozzon, olyat, mely a kultúrfilozófia, a színháztörténet, a néprajz stb. fegyvereivel a tudomány világában építse ki a magyar közösségi színjátszás, sőt távolabban az ú.n. népi kultúra hadállásait. (Ne értessek félre: nem gyakorlati emberekre gondolok. Nem tánc-, énekkonkatókra, koreográfusokra, dramaturgokra! Hanem pelyhedzűszakállú — majdan az övüket fogja verni — tudósokra.) Ma még hiányzanak (hacsak Karácsony Sándort oda nem számítjuk) a népi kultúra filozófusai. Pedig szükség van rájuk! (Ne kacagjon, Elemér bá!)

Van egy kérésem. Nem tudom megszerezni Vatai László: Dosztojevszkij. A szubjektív életérzés filozófiája című könyvét (II. kiadás, Magyar Élet, 1944). Ott valahol biztosan megvan. Küldesse el Elemér bá, költsönbe, olvasni. Portóköltség: utánvéttel.

Hangulatom szárnyaszegett. Anyámat hétfőn kíséri a nővérem Pestre.

Valószínűleg többször felkeresem majd Elemér bát leveleimmel.

Üdvözetlet küld

Jancsó Miklós

Béres Ferit üdvözlöm

5.

Kedves Elemér Bátyám!

Tartózkodjunk az elhamarkodott ítéletmondástól!

Ezt a bölcsességet azért ástam ki tapasztalatom bányájából, mert magammal szemben kell alkalmaznom. Tegnapelőtt ugyanis oly értelmű levelet küldtem Elemér bának, miszerint meg fogok halni. A tudóm mán. Ezt a szándékomat azonban ma megváltoztattam. Nem gyűrt le a betegség, két napja megint láztalan vagyok: nem fogok meghalni! (Nem ugyan szó szerinti értelemben, mert hiszen ha ezt megvalósítanám: iszonyú botránya lenne az O- és Újszövetség Nagyszakállú Tatájának. — Kellő tisztelettel és nagybetűvel ejtve nevét!)

Az egyéves betegeskedés, ágybanfekvés, s egyáltalán az elgyöngült test könnyen feminin hangulatot vált ki. Elkeseredem, s elvesztem fejemet. — Kell majd a zaj, a küzdés, hogy helyrebillenjek! Az idealista várakozási álláspont: az igazság győzelmébe vetett hit — egyszóval a passzivitás, halált jelent. Az ember nem ember lesz, hanem síró — Németh László. Egyébként hasonlóképpen vélekedik Engels (hiába: nagy szellemek találkoznak!), elismeri ugyanis azt, hogy a gazdasági élet törvényszerűségét felismerve, lehet és *kell* is azt irányítani. Az emberek maguk csinálják történelmüket — mondja. Nos én is elhatároztam, hogy kikapcsolom tudóm diktatúráját és magam veszem kezembe sorsom irányítását. Éljen a demokrácia!

Ha Elemér bá netán előbb kapná meg e leveletemet, mit nővérem ma ad fel Pesten, mint a másikat, a 2.-ről keltezett — azért nézze át azt is. Az abban kért Vatai-könyvért magam megyek el a hét végén, vagy a jövő elején. Teszem tiszteletemet, — mint mondták volt a nemrégi neobarokk intelligensek.

Bús árvaságomban s a köröttem csattogva repdeső Halál sürgetésére megszülettem, játékká dolgoztam a *Rossz feleség*-balladát. Ha egyszer nagy merészség fog el, megmutatom majd Elemér bának.

Itt, bizonyos politikuskok előtt megpendítettem a Játékszín-Szövetkezet eszméjét. A dolog annyira tetszett, hogy még! Alighanem nemcsak Fehérvárt, hanem másutt is „kedvező fogadtatásra találna” (ez a félmondat a napilapok külpolitikai oldaláról ismeretes).

Annak az ajánlott levélnek, amit a Béres Feri által feladott távirat emleget, még híre-pora sincs!

Egyébként jó egészséget kívánok és tisztelettel köszöntöm Elemérbát.

Szfvár

946 XI. 4

HÉTFŐ

Jancsó Miklós

Kedves Elemér Bátyám!

Nem fejeztük be az Upor sarkán kezdett beszélgetést. Éppen ma egy hete volt. Az alábbiak tették indokolttá az Együttesből való távozásomat:

1. általános lelki válság, ami egzisztenciális kérdéseimből (betegségem etc.), anyám betegségéből s egy csomó, még előttem is tisztázatlan irracionális gyökérből nőtt naggyá;

2. az a furcsa helyzet, hogy az Együttesnek szervezője, gazdasági titkára kellett volna legyek — s bár e képességeim nem hiányoznak — betegségem és erős intellektuális hajlandóságom egy ezzel ellenkező komplexum kialakulását eredményezték, amihez nagyban hozzájárult;

3. az Együttes válságos állapota. 46 őszén már az gyanússá tette szememben az Együttes jelentőségét, hogy ismeretlen, vidéki ember bekapcsolását — ez én vagyok — akarják. Vajon miért, kérdeztem. S mikor megválaszoltam ezt a kérdést arra az eredményre jutottam, hogy nekem magamnak a gazdasági titkárságon túlmenő szerepem lehetne. Sőt, hogy a gazdasági titkárság széles méretű megalapozottsága hiányzik. (Ehhez, épp a Maszosznak, vagy a Nékosznak vagy más országos szervezetnek példájára, nagyobb társadalmi súlya kellett volna legyen Együttesünknek.) Úgy véltem: az együttesi válság szerény személyem közbejövételével is, megszűnik. Ezért a Muharay kontra Vitányi polarizációs pontokat politikával akartam áthidalni. Nem sikerült. Vitányi konokabb, mint hittem és Elemér bá sokkal kevesebb befolyással rendelkezik felette, mint hittem. Megpróbáltam a Szabó Iván-i anarchikus formákat azzal körülszabni, hogy az együttesi munkanapokért felelősséget vállaljak. Megpróbáltam a húsvét előtti emlékezetes munkabizottsági ülések nyomán új pezsgéssel telíteni az Együttest. Megpróbáltam a buli hangján közeledni a tagokhoz. Mindent megpróbáltam és semmi sem sikerült. Lehet, hogy én vagyok balkezes, de sokkal valószínűbb, hogy immanens okai vannak sikertelenségemnek. Az Együttesben alapvető hibák vannak. Ezek azonban egy pontban koncentrálnak: Elemér bában! És Elemér bának azon tulajdonságában, hogy művész és nem nevelő! Mert, ha a szofokráciához (Karácsony Sándor nevezi így a nevelőket) tartozna, soha sem tévesztette volna el az Együttes igazi szerepét. Mert az Együttes sem művészi, sem mozgalmi feladatra nem vállalkozhatott volna. Az Együttest nevelni kell. Együttest kell nevelni. A népi kultúrmozgalom, a szabadszínházas, a szabad művészkedés harcos életformát kíván ma még. S talán mindig így lesz, mert belátható időn belül a társadalom különböző rezdülésű politikai és szellemi csoportjai nem szintetizálódnak. Harcos életforma pedig együttműködő társakat és világnézetet involvál. Mindezek kis törzsgárdát és komoly tudományt. És a törzsgárda, meg tudomány nevelést. A nevelés nevelőt. — Elemér bá vagy nem tudott, vagy nem akart az Együttes nevelője lenni. Nem tudhatott, mert a konspiratív elemek kételkedtek Elemér bá hivatottságában s azonfelül az, hogy az Együttes sikerre, teljesítményre dolgozott, Elemér bának és az Együttesnek közvetlen munkakapcsolatát megszakította. Az Együttes tagjai inkább Szabó Iván-, mint Muharay-Együttesnek érezték magukat. Ilyenformán Elemér bá és az Együttes mostani tagjai közé fal rakódott. Ezért nem tudhatott nevelőjük lenni Elemér bá. És nem is akart. Hogy miért, nem kutatom. — Abból indultam ki, hogy az az egyetlen hiba: Elemér bá művész és nem nevelő. De vajon hiba ez? Ilyenfajta együttesek nézőpontjából, mint a mostani mindenestre az. De abszolút értelemben egyáltalán nem az. Sőt, ellenkezőleg: éppen a művészi lét jelenti azt az emberi szintézist, ami felé törekszik a világ. A művész ösztönös boncolója s felépítője a világnak. Született mágus. Mi, szegény közönségesek, algebraképletekből, Arisztoteleszből, görcsövekből stb. tudatosan vagyunk kénytelenek világot építeni. Ez a mi világunk a szegényebb, vértelenebb. — Ha kételkedtem volna Elemér bában, ha elfogadtam volna Vitányi, Szabó Iván és sokak mások álláspontját, már az első három hónap után búcsút mondtam

volna. Most sem Elemér bában kételkedek. *Nem hiszek a Muharay Népi Együttesben. Vagy hivatásos színjátszás, tánc, zene s komoly művészet, vagy hívők elsőprő erejű kultúrmozgalma. Harmadik „vagy” nincs! Csak egy „és” van még: a tudomány néhány szerény és kopott fenekű fanatikusa.* Ha a népi kultúra alakítása a jövőben nem tagolódik szét e „vagy”-okra és erre az „és”-re: kútba hullik s kár utána ugrani. Ha a Népi Együttesek Művészeti Kollégiuma nem szívleli meg az aláhúzottakat, kút fenekén kezdi életét s penészgombává lesz. A Muharay Népi Együttesnek e szerint két útja van (ezt ősszel első levelemben is írtam) *a) művészegyüttessé lenni, b) nevelő szervvé lenni.* — Az elsőt ajánlom; zenekart, kórust, színházat. A nevelést végezze a kollégium. S ha a kollégium meglesz, ezt a két területet élesen szét kell választani. S még egy: *Elemér bá vegye kézbe a gyakorlati irányítást is!*

*

Június 1-vel kineveztek volna a fehérvári törvényszékhez, ha akarom (s ha más nehézségek miatt is el nem tolódná szeptemberre). E héten elhelyezkednék Fejér vármegyénél. Nyitva áll előttem a kispolgári érvényesülés útja!

Kérem Elemér bát postafordultával válaszoljon: az Upor sarkán velem kapcsolatban említett lehetőségek fent állnak-e? Azaz: *a) elsősorban tanulás-jellegű tudományos munkálkodásomnak, b) külföldi tanulmányi lehetőségeknek (francia, orosz), c) normális szerény keresetnek konkrét alapjai vannak-e, s ha igen, akkor ilyen munkatársként hajlandó-e velem dolgozni.* Ha e tekintetben június 10-ig választ nem kapok, megindulok a kispolgárok útján!

*

Noha nem akarok a Kollégium dolgaiba beleszólni, majd lenne néhány gyakorlati — s tán alapvető — megjegyzésem.

*

Kettő:

- a) Balassa Iván „Magyar Néprajzának első oldalán a „107 népdal” belső lapján szerepel Csikós Tóth András neve. A „Népi párostáncokról” lemarad?
- b) A Sarló könyvesboltban előjegyeztettem az Együttes számára Molnár István „Magyar táncgyományok” c. könyvét. Könyvnapri áron át lehet venni. Választ várva küldi üdvözlését

Jancsó Miklós

Szfvár.

947. V. 4.

szerda